

"Ән айтуды үйренгісі келетіндерге арналған кеңестер"

Туған әрбір адам табиғат-анадан бағалы және Ұлы сыйлық алады - Ерекше сапалы музыкалық аспап-дауыс.

Кейбір мұғалімдер оның негіз бола алатындығын дәл санайды, болашақта адамның барлық музыкалық мәдениетінің негізі. Бұл құралды дұрыс меңгеруді үйрену керек.

Баланы ән айтуға үйрету-бұл үшін өз дауысын қолдану. Әнді тыңдай отырып, баланың өзі ән айта бастайды, ересек адамның дауысының мәнерлі интонациясына Мұқият еліктейді. Бала неғұрлым жас болса, ән репертуары соғұрлым жеңіл болуы керек. Есіңізде болсын, көлем балалардың дауысы аз. Нәрестелердегі вокалдық сымдар жұқа және нәзік. Сондықтан баланың бүкіл дауыстық аппараты өте мұқият және мұқият болуды талап етеді. Ән айтуды үйрену кезінде әрдайым қарапайымнан күрделіге қарай жүріңіз, өйткені сіз біртіндеп орындаушылық шеберліктің шыңдарына көтерілесіз.

Балаңызға мәнерлі ән айту дағдыларын игеруге көмектесетін бірнеше кеңестермен танысыңыз. Өзіңізге ұнайтын әндерді үйренуді бастамас бұрын, баланың олармен жұмыс істей ме, жоқ па, олардың дауысының мүмкіндіктеріне сәйкес келетінін анықтаңыз. Тіпті егер ән сізге де, балаға да өте ұнайтын болса, оны айту үлкен зиян келтіруі мүмкін, егер ол жас ерекшеліктеріне сәйкес келмесе. Сонымен, сізді ән қызықтырды және сіз музыкалық сауаттылықпен таныс емессіз. Ақылды мұғалім ретінде алдымен мәтіннің, әуеннің ерекшеліктерін мұқият түсініп, баланың ықтимал қателіктерінің нұсқаларын болжаңыз.

Ән репертуарын таңдағанда мыналарды ескеріңіз:

1. Әндердің мазмұны баланың қызығушылық шеңберін көрсетуі керек.
2. Мәтінді қарап шығыңыз, оны мәнерлеп дауыстап оқып, түсінуге қиын сөздерді, сөз тіркестерін, сөз тіркестерін табыңыз (оларды балаңызға түсіндіріңіз).
3. Әннің әуенінде ритақты өрнектегі күрделі жолақтарды табыңыз. Әуеннің өзін айтуда қиындықтар туындайтынын бір уақытта қараңыз.

4. Музыкалық фразалардың ұзақтығына назар аударыңыз. Есіңізде болсын, балалардағы тыныс алу қарқыны ересек адамның тыныс алуымен салыстырғанда жиі кездеседі. Балалар әндерінің сөз тіркестері қысқа болуы керек, сондықтан бала жаңа тыныс алу үшін ән айту процесінде оларды жырттып алмауы керек.

5. Ән әуенінің дыбыстарының көлемі баланың ән айту диапазонының мүмкіндіктерінен аспауы керек. 3-4 жастағы балаларда бұл тек 4-5 дыбыс, 6-7 жастағы балаларда ол октаваға дейін кеңейеді (8 дыбыс).

Жас диапазонында баланың дауысы табиғи, стресстік емес, шамадан тыс жүктелмейді. Осы ұсыныстардың барлығын ескеру керек, балаңызға ән айтпас бұрын. Бастапқы орындау жарқын, мәнерлі болуы керек.